

7. Verklarende woordenlijst en afkortingen

7. Verklarende woordenlijst en afkortingen

De hiernavolgende woordverklaringen zijn niet bindend. Zij beogen enkel een beter begrip van deze publicatie.

A	
Absorptie	Opname van een gas of vloeistof door een vaste stof of vloeistof. De geabsorbeerde stof verdwijnt in de massa van het materiaal.
Additieven	Een additief is een stof die aan een product wordt toegevoegd, met de bedoeling de eigenschappen of de werking ervan te veranderen. Voorbeelden van additieven in de voeding zijn kleurstoffen, enzymen, vitamines, aminozuren, antimicrobiële stoffen, anti-oxidantia, ...
Adsorptie	Fysische binding van een gas of vloeistof aan het oppervlak van een vaste stof of vloeistof.
Allylchloride	Wordt voornamelijk gebruikt voor de productie van epichloorhydrine: één van de basisstoffen voor de aanmaak van epoxyharsen. Andere toepassingen: farmaceutica, gewasbeschermingsmiddelen en allylalcohol.
Antibioticum	Geneesmiddel dat gebruikt wordt bij de behandeling van infectieziekten. Het vernietigt de bacterie die de ziekte veroorzaakt.
AOX	Adsorbable organic halogens / Adsorbeerbare organische halogenen. Het meten van AOX is een methode die vaak gebruikt wordt om in afvalwater het totaalniveau te bepalen van de halogenen: fluor, chloor, broom en jodium.
APME	<i>Association of Plastics Manufacturers in Europe</i> / Vereniging van Europese Kunststofproducenten.
Atto	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = a) = 10 ⁻¹⁸

B	
BAF	Bioaccumulatiefactor (zie bioaccumulatie)
Bakeliet	Oorspronkelijk merk-, thans soortnaam van een thermohardende kunststof, uitgevonden door de Belg Leo Baekeland in 1908. Het wordt als de eerste, volledig synthetische kunststof beschouwd.
BAT	Letterwoord voor het Engelse <i>Best Available Technology</i> : de best mogelijke technologie die vandaag ter beschikking staat om de hinder van een milieubelastende activiteit tot het minimum te beperken. BAT's worden aangewend om de goede werking van industriële processen te beoordelen en als basis voor verbeteringen.
BCF	Bioconcentratiefactor (zie bioaccumulatie)
BELINTRA	<p>Belgian Intervention System for Transport Accidents: een samenwerkingsstelsel met de federale overheid, waarbij de chemische sector bijstand levert bij transportongevallen met gevaarlijke stoffen. Het kan rekenen op de inzet van specialisten en speciaal materieel van 62 chemische bedrijven die hun expertise op het vlak van gevaarlijke producten in dienst stellen van brandweer, Civiele Bescherming en politiediensten en dit 7 dagen op 7 en 24 uur per dag.</p> <p>Belintra is de Belgische schakel in een Europees netwerk van bijstandsverlening, opgericht door Cefic onder de naam ICE: International Chemical Environment.</p>
Bioaccumulatie	Bioaccumulatie, ook bekend als bioconcentratie, is het geleidelijk opstapelen van een specifieke substantie vanuit de leefomgeving in het lichaam van een levend organisme. Het is een van de factoren die gehanteerd worden voor de inschatting van milieurisico's van bepaalde substanties.
Biochemie	De studie van chemische verbindingen en reacties die in levende organismen voorkomen.
Biociden	Middelen om levende organismen onschadelijk te maken, b.v. schimmel- en insectenverdelgers.

Biotechnologie	Biologisch-chemische methode om producten te maken. Al eeuwen in gebruik bij bierbrouwen en de productie van kaas en wijn.
BKC	Belgische Kamer van Chemiehandel v.z.w., lid van Fedichem.
Bleekwater	Zie: Javel.
Broeikaseffect	Het verwarmen van het aardoppervlak als gevolg van beperking van warmte-uitstraling door de aanwezigheid van een gas- of wolkenlaag boven het aardoppervlak.
C	
Carcinogeen (cancerogeen)	kankerverwekkend
CCC	Chlorine Chemistry Council (VS): Amerikaanse raad van chloorproducenten
CD	Compact disc
Cefic	Conseil européen des fédérations de l'industrie chimique / Europese chemische industrie raad. Een in Brussel gevestigde organisatie die de Europese chemische industrie vertegenwoordigt.
Celluloid	Zeer brandbare, al in 1870 uitgevonden, half synthetische kunststof, bestaande uit cellulosenitraat waaraan ongeveer 11 % kamfer is toegevoegd.
Centi	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = c) = 10^{-2}
CFK	Chloorfluorkoolstoffen, bestaande uit koolstof (C), chloor (Cl) en fluor (F). De productie ervan werd stopgezet in de landen die het protocol van Montreal (1987) hebben ondertekend.

Chloor (chloorgas)	<ul style="list-style-type: none"> • Scheikundige formule: Cl_2, kan zowel in gasvormige als in vloeibare toestand voorkomen; bij min. 100°C is het een vaste stof. Boven deze temperatuur smelt het. Vloeibaar chloor kookt bij min 34°C. • chloor is niet brandbaar of explosief, maar wel giftig. Het werkt bijtend op ogen, huid en luchtwegen. Het is een geelgroen gas met een doordringende geur. • in verbindingen is chloor vaak minder of zelfs helemaal niet gevaarlijk. De bekendste verbinding is die van chloor en natrium tot natriumchloride of keukenzout. • zuiver chloor is bij omgevingstemperatuur gasvormig. Voor transport moet het worden gekoeld en samengedrukt. Het wordt dan vloeibaar en zwaarder dan lucht. Bij een lek verspreidt het zich over de bodem en reageert met lucht tot chloorgas.
Chlooracne	Chlooracne is een ernstige, maar geneesbare huidaandoening.
Chloorbleekwater	Ook genoemd: javel, javelwater, bleekwater. Verdunde vorm van hypochloriet.
Chloordioxide	Scheikundige formule: ClO_2 . Een oranjeleurig gas dat een sterke oxiderende werking heeft. Omwille van zijn krachtige reactiviteit kan het alleen in situ geproduceerd worden, d.w.z. op de plaats zelf waar het verbruikt wordt. De grondstof is natriumchloriet. Voornaamste toepassingen: waterbehandeling, bleken van papier en textiel.
CIRC	Internationaal centrum voor kankeronderzoek
Chloroform	Scheikundige formule: CHCl_3 , trichloormethaan. Het is een kleurloze, vluchtige vloeistof die gebruikt wordt als oplosmiddel en als uitgangsmateriaal voor andere gechloreerde verbindingen in agrochemicaliën en fluorpolymeren. Het wordt niet meer gebruikt als verdovingsmiddel.
Cl_2	Chemische formule voor chloor (zie chloor).
CO	Chemische formule voor koolstofmonoxide.
CO_2	Chemische formule voor koolstofdioxide of koolzuurgas.

Copolymeer	Polymeer dat uit meerdere, onderling verschillende monomeren bestaat.
Cracking	Zie: Kraakproces.
D	
DDT	Dichloro-difenyl-trichlorethaan: organisch insectendodend middel. In Europa is het verboden. In de derde wereld wordt het nog altijd gebruikt om insecten te doden die drager zijn van de malariaziekte.
Deca	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = da) = 10
Deci	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = d) = 10 ⁻¹
DES	Diethylstilbestrol: geneesmiddel dat werd toegepast bij abortus. Het werd in 1983 uit de handel genomen omwille van schadelijke nevenwerkingen.
Dibenzofuranen	Zie: Dioxines
Dichloorethaan	Scheikundige formule: C ₂ H ₄ Cl ₂ . Bij kamertemperatuur is het een kleurloze vloeistof. Dichloorethaan wordt gebruikt voor de productie van vinylchloride, de grondstof voor PVC.
Dioxines en dibenzofuranen	Familie van aromatische moleculen, bestaande uit koolstof, waterstof, zuurstof en chloor. Ze komen bij talrijke verbrandingsprocessen vrij en kunnen bij hoge temperaturen worden afgebroken. Er zijn twee subgroepen onder de dioxines. De eerste subgroep met één zuurstofatoom bestaat uit 135 isomeren en wordt de groep van de <i>dibenzofuranen</i> genoemd. De tweede subgroep met twee zuurstofatomen bestaat uit 75 isomeren en wordt <i>dioxines</i> genoemd. De wetenschappelijke naam voor dioxines is <i>polychloor-para-dibenzodioxines of PCDD</i> en die van <i>dibenzofuranen polychloordibenzofuraan of PCDF</i> .
DNA	Desoxiribonuclein acid (zie ook DNZ).
DNZ	Desoxiribonucleïnezuur (Engels: DNA): organisch zuur, bestanddeel van chromosomen, dat de overdracht van erfelijke eigenschappen bepaalt.

DS	Dampspanning
Duurzame ontwikkeling	Voldoen aan de noden van de huidige generatie zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties te compromitteren (1987, Commissie Leefmilieu en Ontwikkeling van de Verenigde Naties, de zgn. Brundtland commissie).
E	
ECETOC	European Chemical Industry Ecology and Toxicology Centre / Ecologisch en toxicologisch onderzoekscentrum van de chemische industrie.
	.
Ecobilan	Zie: Milieubalans.
Ecotoxicologie	Ecotoxicologie is de studie van de schadelijke effecten van chemische stoffen op de soorten, de bevolking en het natuurlijk milieu.
ECSA	European Chlorinated Solvents Association: Europese vereniging van producenten van gechloreerde oplosmiddelen. Deelgroep van Euro Chlor.
Elektrolyse	Proces waarbij stoffen in een oplossing of in vloeibare toestand gesplitst worden door een elektrische stroom. Via elektrolyse wordt uit pekkel: een oplossing van zout in water, chloor gevormd.
Emissie	Uitstoot van bepaalde stoffen.
EMSG	Endocrine Modulator Steering Group: een groep deskundigen die in het kader van Cefic de studie van hormoonontregelaars coördineert.
Enzymen	Eiwitten die in lichaamcellen werken als katalysatoren bij stofwisselingsprocessen. Enzymen zijn een belangrijk product uit de biotechnologie, bijvoorbeeld voor wasmiddelen.

EOX	Extraheerbare organische halogenen.
EPA	Environmental Protection Agency (VS).
EU	Europese Unie.
EURO CHLOR	Afdeling van Cefic. Zij is het centraal aanspreekpunt van de chloorindustrie (zie Witboek 6.3).
Europese PVC industrie	<ul style="list-style-type: none"> • EVCM: “European Council of Vinyl Manufacturers”, vertegenwoordigt de Europese PVC producenten en is een onderdeel van APME (Zie p. 7-2). • ECPI: “European Council for Plasticisers and Intermediates” verdedigt de belangen van de producenten van weekmakers (plasticisers) en esters (ftalaten). • ESPA: “European Stabilisers Producers Associaton”, vertegenwoordigt de Europese stabilisatoren industrie. • EuPC: “European Plastics Converters”, vertegenwoordigt de Europese kunststofverwerkers.
Exa	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = E) = 10^{18}
F	
FAO	Food & Agriculture Organisation.
Farmacopee	Officieel handboek met voorschriften voor de bereiding van geneesmiddelen.
FECC	Fédération européenne du Commerce Chimique / Federatie Europese Chemiehandel, in België vertegenwoordigd door de Belgische Kamer van de Chemiehandel.
Fedichem	Federatie van de Chemische Industrie van België v.z.w. (zie Witboek PDF, 6.2)
Femto	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = f) = 10^{-15}
Fotolyse	Chemische reactie onder invloed van licht.

Fotovoltaïsche zonnecel	In een fotovoltaïsche zonnecel wordt licht rechtstreeks omgezet in elektriciteit. Aan de basis hiervan ligt de absorptie van licht in een halfgeleidermateriaal. Het invallend licht veroorzaakt vrije elektronen en “gaten”. Om een elektrische spanning en stroom op te wekken moet men deze bijkomende ladingsdragers van elkaar scheiden en via een uitwendig circuit geleiden. Als in het uitwendig elektrisch circuit tussen vóór- en achterkant een elektriciteitsverbruikend toestel (lamp, batterijlader) wordt geplaatst, kan de geproduceerde (zonne)stroom nuttig gebruikt worden.
Ftalaten	De meest voorkomende familie van weekmakers die gebruikt worden in polymeren zoals PVC om zachte kunststoffen te produceren. Het zijn organische verbindingen die worden bekomen uit ftaalzuuranhydride en alcoholen.
Fysiologische oplossing	Gedestilleerd water waarin 0,9% zout is opgelost. Het is een isotone zoutoplossing, d.w.z. een oplossing waarvan de zoutconcentratie met die van de lichaamsvochten overeenkomt; wordt gebruikt voor de intraveneuze rehydratie bij uitdrogingsverschijnse-len.
G	
Gechloroerde aromaten	Algemene benaming voor gechloroerde derivaten van benzeen, toluen, fenol, naftaleen, difenyl en andere samenstellingen die minstens één benzeenring bevatten. <i>Aromatisch</i> slaat niet op de geur, maar op hun scheikundige eigenschappen. Gechloroerde aromaten worden veel gebruikt als tussenproducten bij de fabricage van geneesmiddelen en producten bestemd voor de landbouw en de verfindustrie.
Gechloroerde koolwaterstoffen	Organische verbindingen die naast koolstof- en waterstof- ook chlooratomen bevatten.
Gehaloneerde verbindingen	Groep scheikundige stoffen die de elementen chloor, fluor, broom of jood bevatten.
Giga	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = G) = 10^9
H	

Halogenen	Groep chemische elementen gevormd door chloor, fluor, broom en jood.
Hars	Natuurlijke of synthetische macromoleculair component. In de polymerscheikunde, een tussenproduct - in vaste of brijachtige vorm - van kunststoffen.
HCFK	chloorfluorkoolwaterstoffen: familie van verbindingen bestaande uit koolstof (C), chloor (Cl) en fluor (F), met minstens een waterstofatoom (H). Ook: onvolledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen.
Hecto	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = h) = 10^2
HFC of HFK	(Hydro)fluorkoolwaterstof: familie van verbindingen bestaande uit waterstof (H), fluor (F) en koolstof (C). Zij vertegenwoordigen de tweede generatie van vervangingsproducten voor CFK's en bevatten geen chloor.
Hydrogenatie	Letterlijk: waterstof doen opnemen. In feite: de reactie van een chemische verbinding met waterstof, al dan niet met behulp van een katalysator.
Hypochloriet	Scheikundige formule: NaOCl, natriumhypochloriet, gebruikt in oplossing: $\text{NaClO} + \text{NaCl} + \text{H}_2\text{O}$. In de handel wordt het chloorbleekloog genoemd. Natriumhypochloriet (afgekort:hypochloriet) wordt in zwembaden toegepast als desinfectiemiddel en als oxidatiemiddel. Het is een heldere, geelgroene vloeistof met een typische geur en een dichtheid van 1,2. In verdunde vorm spreekt men van javel.
I	
ICCA	International Council of Chemical Associations: de internationale raad van chemiefederaties.
IGCCA	International Group of Chlorinated Chemicals Associations: de internationale vereniging van federaties die de producenten van chloorchemicaliën vertegenwoordigt.
Intrinsieke halfgeleider	Materiaal met een negatieve bovenlaag en een positieve onderlaag, b.v. de polen van een batterij.

IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change: intergouvernementeel panel dat de klimaatswijzigingen bestudeert.
J	
Javel/Javelwater	Ook bleekwater genoemd. Mengsel in water van natriumhypochloriet en zout. Welbekend reinigings- en ontsmettingsmiddel.
K	
Katalysator	Chemische substantie die nodig is om een proces goed te laten verlopen, waarbij de stof wel aan de reactie deelneemt maar niet verbruikt wordt. De hoeveelheid katalysator verandert bij dit proces dus niet.
Kilo	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = k) = 10^3
Kraakproces	Scheikundig ontbinden onder hoge druk en temperatuur in een "kraker" (kraakinstallatie). Engels: cracking.
L	
LCA	Life Cycle Assessment - zie milieubalans.
Levenscyclusanalyse	Zie: Milieubalans.
Lignine	Polymeer van aromatische alcoholen, dat de houtvaten op een natuurlijke wijze doordrenkt, ze ondoorlatend en stijf maakt. Lignine maakt ongeveer 25 % van het gewicht van droog hout uit.
M	
Mega	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = M) = 10^6
Methylcellulose	Basisproduct voor bouw, textiel, drukkerij, papier, landbouw en voeding. In de geneeskunde wordt het gebruikt als laxerend middel of als hulpstof om vloeibare bereidingen te verdikken. Methylcellulose wordt gemaakt door cellulose te laten reageren met methylchloride.

Micro	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = μ) = 10^{-6}
Milieubalans / Levenscyclusanalyse/ Milieu-impactstudies	Analyse van de milieu-impact van een product of een proces gedurende zijn hele levensduur, van de ontginning van de grondstoffen en de productie van energie tot de verwijdering of de recyclage van de reststoffen.
Milieu-impactstudie	Zie: Milieubelans.
Milli	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = m) = 10^{-3}
Monomeer	Repetitieve eenheid in een polymeerketen.
MTBE	Methyl- <i>tertiar</i> -butylether: wordt gebruikt als antiklop middel in benzine.
Mutagene stoffen	Stoffen en bereidingen die door inademing of door opname via mond of huid genetisch erfelijke afwijkingen kunnen veroorzaken of het ontstaan ervan bevorderen.
MVC	Monovinylchloride. Ook VCM: vinylchloridemonomeer.
N	
NaCl	Chemische formule voor natriumchloride of keukenzout.
Nano	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = n) = 10^{-9}
NaOH	Chemische formule voor natriumhydroxide. Ook natronloog of bijtend soda genoemd.
Natriumhypochloriet	Zie: Hypochloriet.
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
No_x	Stikstofoxiden.
O	
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling. (Engels: R&D: Research and Development).

OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Engels: OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development).
Oestrogeen	Hormoon dat door het genitaal orgaan van de man en van de vrouw wordt afgescheiden. Oestrogeen wordt toegediend wanneer een gebrek aan dat hormoon wordt vastgesteld: om stoornissen tijdens de menopauze, osteoporose, het uitblijven van de menstruatie of bepaalde vruchtbaarheidsproblemen te behandelen.
Organohalogeenvverbindingen	Organohalogenen zijn een grote groep van verbindingen die samengesteld zijn uit organische (koolstofbevattende) substanties en één of meerdere halogeenatomen (fluor, chloor, broom, jood). Indien het halogeen chloor is, spreken we van organochloorverbindingen.
Organochloorverbindingen	Zie: Organohalogeenvverbindingen.
OSPARCOM	Oslo & Paris Marine Commissions / de Commissies van Oslo en Parijs. Regelt de bescherming van de Noordoost-Atlantische maritieme zone tegen vervuiling van de zee met materialen die hun oorsprong vinden op het land. Landenleden reiken an Finland tot Portugal.
P	
PAK	Polycyclische Aromatische Koolwaterstof. Komen vrij bij verbranding van o.a. huisvuil.
PCDD	Polychlorodibenzodioxines.
PCDF	Polychlorodibenzofuranen.
PE (LDPE of HDPE)	Polyetheen (LD = lage dichtheid, HD = hoge dichtheid): soort kunststof, bereid uit etheen.
Pekel	Oplossing van zout in water.

Perchlooretheen	Afgekort PER. Het wordt ook tetrachlooretheen genoemd en vandaar de populaire benaming “tetra”. Molecule afgeleid van etheen, waarbij alle waterstofatomen door chlooratomen werden vervangen. Het wordt gebruikt als ontvettende oplossing en bij chemische reiniging van kledij (de zogenaamde 'droogkuis').
Persistentie	Stabiliteit van chemische samenstellingen in het milieu. Deze notie speelt een sleutelrol bij de ecologische evaluatie van een stof.
Peta	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = P) = 10^{15}
pH	Of pH-waarde. De zuurgraad van een waterige oplossing wordt aangegeven door de pH-waarde. Het bereik loopt van 0 tot 14. Citroensap heeft een pH van 2, shampoo 5,5; zuiver water 7; bloed 7,3 à 7,4. Zwembadwater moet wettelijk een pH hebben tussen 7,2 en 7,6, dit om optimale desinfectie door hypochloriet te verzekeren. Veel levensprocessen zijn alleen mogelijk binnen betrekkelijk nauwe pH-grenzen.
Pico	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = p) = 10^{-12}
Picogram	Een miljardste van een milligram.
PO	Propeenoxide: basisproduct in de chemische industrie, o.a. voor de productie van polyurethaan.
Polycarbonaten	Familie van polymeren die een carbonaatgroep in hun keten dragen (O-CO-O).
Polyether	Organische molecule of polymeer die verschillende etherfuncties bevat (C-O-C).
Polymeer	Kunststof ontstaan door ketenvorming van relatief kleine moleculen of monomeren.
Polymerisatie	Chemische reactie die meestal onder invloed van speciale katalysatoren plaatsgrijpt en waarbij uit kleine bouwstenen (basismoleculen) of monomeren een molecuulketen wordt opgebouwd.

Polyol	Organische verbinding of polymeer bestaande uit verscheidene alcohol-OH-functies. Voor de productie van polyurethaan kan zowel polyetherpolyol als polyesterpolyol worden gebruikt.
Polyolefine	Algemene benaming voor polymeren op basis van olefinen, bijvoorbeeld polyetheen en polypropeen.
Polytetrafluorethyleen	Polytetrafluoretheen: een synthetisch polymeer dat hoge temperaturen kan verdragen zonder te ontleden. Het heeft een zeer lage wrijvingscoëfficiënt. Het wordt daarom toegepast in braadpannen tegen “aanbakken”, als glijlager, ...
Polyurethaan (PU of PUR)	Polymeer dat een urethaangroep bevat, meestal door polycondensatie van een polyol en een di-isocyaanaat verkregen.
Polyvinylideenfluoride	Polyvinylideenfluoride: polymeer met als monomeer vinylideenfluoride. Thermoplast met een opmerkelijke chemische inertie en een hoge thermische weerstand.
POP	Persistent Organic Pollutants: persistente organische pollutanten. Deze organische stoffen weerstaan, in diverse mate, de fotolytische, biologische en chemische afbraak. Talrijk zijn de POP's die zich kenmerken door een zwakke oplosbaarheid in water en een sterke oplosbaarheid in vetten. Deze eigenschap bevordert hun opstapeling in het vetweefsel. De POP's zijn middelmatig vluchtig en kunnen in de atmosfeer over een lange afstand migreren vooraleer neer te slaan. (Zie ook: PTB).
PP	Polypropeen: soort kunststof, bereid uit propeen.
Ppm	Parts per million of deeltjes per miljoen.
PS	Polystyreen: soort kunststof, bereid uit styreen. Bekend als het vaste schuim in isolatie- en verpakkingsmateriaal.

Pseudo-oestrogenen	Pseudo-oestrogenen zijn stoffen die effect hebben op de vruchtbaarheid van mens en dier. Het is nog niet duidelijk of, en in hoeverre, chemische stoffen in het milieu en preparaten die de mens gebruikt, verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor de verminderde vruchtbaarheid die bij veel internationale onderzoeken bij mens en dier geconstateerd wordt.
PTB	Stoffen die tegelijk persistent, toxisch en bioaccumulerend zijn. (zie ook: POP).
PTFE	Zie: Polytetrafluoretheen.
PU of PUR	Zie: Polyurethaan.
PVC	Polyvinylchloride: polymeer, bestaande uit koolstof- en waterstofatomen, met als monomeer vinylchloride. Het is een thermoplast die in de meeste kunststofverwerkingstechnieken toegepast kan worden.
PVDC	Polyvinylideenchloride: polymeer met als monomeer vinylideenchloride. Thermoplast met verbeterde barrière-eigenschappen voor gas, geur, lucht, vet, olie, water en waterdamp. Het wordt gebruikt als coating op cellofaan voor de verpakking van voedingswaren en farmaceutische producten.
PVDF	Zie: Polyvinylideenfluoride.
Q	
QSAR	Studie van de relatie structuur-activiteit.
R	
R&D	Research and Development. In het Nederlands : Onderzoek en Ontwikkeling (O&O).
RAM	Random access memory (computertaal): geheugen dat direct toegankelijk is.

Responsible Care	Responsible Care is de naam die over de ganse wereld wordt gebruikt voor het vrijwillig initiatief van de chemische industrie waarbij de bedrijven er zich formeel toe verbinden om hun prestaties op het gebied van gezondheid, milieu en veiligheid voortdurend en op meetbare wijze te verbeteren en daarover open te communiceren met het publiek. In het Nederlands: “Verantwoord en zorgvuldig”.
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieubeheer (Nederland).
RNA	Ribonucleïn acid (zie RNZ)
RNZ	Ribonucleïnezuur (Engels: RNA): type van nucleïnezuur dat de hoofdrol speelt in de eiwitsynthese van de cellen.
S	
Seveso	Plaats in Italië. Bij de ontploffing in een fabriek 1976 kwamen veel dioxines vrij.
Sevesodioxine	Of 2,3,7,8-tetrachloordibenzodioxine (2,3,7,8-TCDD). Dit is het meest bekende en tevens meest giftige dioxine. Het Sevesodioxine wordt gebruikt als referentiestof. Dat betekent dat alle resultaten worden uitgedrukt in <i>toxicologische equivalenten</i> (TEQ) ten opzichte van deze stof. Het Sevesodioxine of 2,3,7,8-tetrachloordibenzodioxine heeft dus een toxicologisch equivalent (TEQ) van 1. Zo kan je de zeventien gevaarlijkste dioxines en dibenzofuranen plaatsen. In de subgroep van de dibenzofuranen is 2,3,4,7,8-pentachloordibenzofuraan het giftigste met een toxicologisch equivalent van 0,5.
Siliconen	Algemene benaming voor polymeren met silicium- en zuurstofatomen in hun keten.
Stabilisatoren	Stoffen die verhinderen dat bepaalde producten, b.v. polymeren, afbreken of dat hun vorm of hun chemische eigenschappen wijzigen.
TCDD	Tetrachlorodibenzoparadioxine.

TDI-waarde	Toelaatbare Dagelijkse Inname: de dosis, die dagelijks en levenslang mag ingenomen worden zonder enig risico.
Tera	Voorvoegsel bij eenheden (symbool = T) = 10^{12}
Teratogeen	Vorming en ontwikkeling in het embryo van anomalieën die misvormingen verwekken en monstervorming veroorzaken.
TEQ	Toxicologische equivalenten.
Tetrachlooretheen	Zie: Perchlooretheen.
Thermoplast	Algemene benaming voor een kunststof bestaande uit lange ketens zonder dwarsverbindingen. Door verwarming worden ze week of plastisch.
TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (Nederland).
TOC	Total Organic Carbon.
Trichloormethaan	Zie: Chloroform.
Trihalomethanen	Organische halogeenverbindingen die in zeer kleine hoeveelheden gevormd worden bij de reactie van halogeenbevattende verbindingen met organisch materiaal in het leefmilieu, zowel als gevolg van natuurlijke processen als van industriële activiteit. Een voorbeeld is chloroform (= trichloormethaan).
U	
UNEP	United Nations Environment Program: milieuprogramma van de Verenigde Naties.
V	
VC	Vinylchloride.
VCM	Vinylchloridemonomeer. Ook MVC of monovinylchloride.

VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek. Opgericht in 1991, wil deze onderzoeksinstituting zowel strategisch basisonderzoek verrichten als praktijkgerichte oplossingen ontwikkelen op het vlak van energie, leefmilieu, materialen en grondstoffen.
Vluchtige koolwaterstoffen	Koolwaterstoffen die bij normale luchtdruk en temperatuur vluchtig zijn.
VOS	Vluchtige organische stoffen. Engels: Volatile Organic Compounds.
W	
Waterstof	Waterstof zal ongetwijfeld een rol spelen als toekomstige energiebron. Het zou wel eens dé brandstof kunnen worden voor zuivere voertuigmotoren. Vandaag wordt waterstof gebruikt in de voedingsindustrie (margarine), in de elektronica (chips), in de petroleumnijverheid (hydrogenatie voor de productie van belangrijke tussenproducten zoals b.v. ammoniak) en in vele scheikundige syntheses, (waterstofperoxide, aniline, kunststofproductie, ...) alsook bij het maken van glas.
Waterstofchloride (HCl)	Regelt – afhankelijk van de concentratie – de zuurgraad (pH) in zowel de maag als bijvoorbeeld zwembadwater. Als scheikundige stof is het een kleurloos, giftig gas. Het is een basisproduct voor talrijke processen in de chemische industrie. Het wordt gebruikt bij de productie van kleurmiddelen, kunststoffen, geneesmiddelen, fotografische materialen en bij elektrolytische bewerkingen. De oplossing van waterstofchloride in water is zoutzuur.
Waterstofperoxide (H₂O₂)	De waterige oplossingen van waterstofperoxide, beter bekend als zuurstofwater, worden omwille van hun oxiderende eigenschappen gebruikt voor het bleken van papier en textiel, voor de behandeling van effluenten, in de farmaceutische sector en als tussenproduct in de chemische industrie. In alkalische milieus en in aanwezigheid van metaalderivaten valt waterstofperoxide in water en zuurstof uiteen.

Weekmakers	Stoffen die gemengd worden met polymeren om een zachte kunststof te verkrijgen. De meest gebruikte zijn: ftalaten, adipaten en citraten.
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie.
WHO	World Health Organisation (zie WGO).
Z	
Zoutzuur	Oplossing van waterstofchloride in water. In het dagelijks leven wordt zoutzuur gebruikt om de zuurgraad van zwembadwater bij te sturen. Een ander bekend gebruik is het wegnemen van cement- en kalkaanslag op vloer- en muurtegels, op WC-potten e.d. Populaire naam “zoutgeest”, “spiritus van zout”.
Zure regen	Neerslag die met zure stoffen als salpeterzuur, zwavelzuur en zwavelig zuur verontreinigd is. Deze in het bijzonder voor de bossen schadelijke bestanddelen komen in de lucht door de verbranding van kolen en aardolie en de daarin aanwezige zwavel- en stikstofverbindingen.
Zuurstofwater	Zie: Waterstofperoxide.